

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Lad mig indledningsvis minde om, at regeringen allerede i september 1989 fremlagde sin første handlingsplan til støtte for reformprocessen i Central- og Østeuropa.

Planen havde til formål at yde støtte til den økonomiske omstrukturering og fremme af samhandelen og det teknologiske samarbejde med Østlandene.

Folketinget bekræftede regeringens oplæg, da det den 26. oktober 1989 med kun Fremskridtspartiets stemmer imod vedtog en motiveret dagsorden om Østlandestøtten, og heri blev regeringen opfordret til fortsat at føre en aktiv og konstruktiv Østpolitik ved bl.a. at arbejde for en kraftigt forøget økonomisk indsats til støtte for omstruktureringer og en mere bæredygtig udvikling, bedre vilkår for samhandel og en række andre initiativer.

Baggrunden var som bekendt det demokratiske opbrud i Østeuropa. Jeg erindrer også om, at de syv deltagerlande på det verdensøkonomiske topmøde i Paris i juli 1989 udtrykte vilje til at støtte de økonomiske reformprocesser i Ungarn og Polen, og allerede dengang bad EF-Kommissionen om at koordinere de vestlige landes støtte. Det er det, man kalder G 24-kredsen.

Senere er kredsen af modtagerlande blevet udvidet til også at omfatte Tjekkoslaviet, Bulgarien og Jugoslavien, og på det seneste er turen kommet til Rumænien.

Fra dansk side har vi yderligere allerede i februar sidste år inkluderet de baltiske lande i vores egne støtteordninger. Denne ret tidlige beslutning blev taget ud fra vores klare interesse i at styrke de baltiske landes reformbestrebelse og samvirket med nabolandene ved Østersøen.

Til gennemførelse af den danske handlingsplan fastlagde regeringen dengang en ramme på 300 mio. kr. over 3 år, som først og fremmest skulle anvendes til finansiering af den såkaldte IØ-fond og Østlandepuljen. Til at koordinere de forskellige aktiviteter over for Østlandene oprettede regeringen igen allerede i 1989 Det Interministerielle Østlandeudvalg, og dette udvalg fik også til opgave at administrere Østlandepuljen til gennemførelse af projektsamarbejde inden for en bred vifte af sektorer.

Både Østlandepuljen og IØ-fonden blev etableret i begyndelsen af 1990 og begyndte straks deres virksomhed.

Regeringens handlingsplan skitserede også, hvad Danmark kunne gøre sammen med de andre nordiske lande, EF og de internationale organer, og jeg kan oplyse, at samtlige elementer af denne plan i dag er aktiveret, og yderligere initiativer har udviklet sig i rask tempo som følge af et stort engagement fra mange sider af det danske samfund. Over aktstykkebevillinger er der indtil nu tilført den bilaterale Østlandestøtte i alt 240 mio. kr., hvoraf de 155 mio. kr. er gået til IØ-fonden, resten til Østlandepuljen.

På basis af disse midler har Østlandepuljen indtil nu godkendt i alt 122 projekter for knap 53 mio. kr. inden for en lang række områder med hovedinteresse i energi, landbrug, miljø og undervisning. Størstedelen af pengene er indtil nu gået til Polen, men også til de baltiske lande, Ungarn og Tjekkoslaviet er der gået betydelige beløb.

IØ-fonden har sidste år truffet aftaler om at indgå i 7 joint venture-projekter sammen med danske virksomheder. Det indebærer investeringer for fonden for 16 mio. kr. Men desuden har fonden sidste år afgivet positive udtalelser om kommende investeringer på ca. 135 mio. kr. og bindende tilsagn, som indebærer investeringer for i alt 33 mio. kr.

Så kan jeg nævne, at der også er kommet en række nye skud på stammen af støtteordninger til fordel for Østlandene. Jeg kan nævne Industriministeriets initiativ til finansiering af central- og østeuropæiske erhvervslederes praktikantophold i danske virksomheder. Jeg kan nævne, at Folketinget i februar sidste år vedtog en beslutning om at etablere en miljøstøtteordning for Østlandene. Ud over det har regeringen i juni sidste år oprettet en demokratifond på foreløbig 60 mio. kr., der skal yde støtte i form af gavebistand til demokratiseringsprocesserne i mange lande i Den Tredje Verden og også i Central- og Østeuropa samt de baltiske lande.

De danske støtteordninger spænder således over et bredt felt af indsatsmuligheder fra investeringer på kommercielt grundlag over forskellige former for projektsamarbejde og til det, man kalder den menneskelige dimension.

Ud over disse bilaterale initiativer har Danmark støttet reformerne gennem sin deltagelse i nordiske og i øvrige internationale initiativer, først og fremmest gennem betydelige midler i EF. Det drejer sig bl.a. om EF's såkaldte PHARE-program, hvor alle de østeuropæiske lande